

KIRSTY GUNN

FEATHERSTONE

Traduït per *Maria Iniesta*

CLUB EDITOR
BARCELONA

Aquesta traducció ha rebut un ajut de la Institució
de les Lletres Catalanes

Featherstone
© Kirsty Gunn, 2002
All rights reserved.

1a edició: desembre del 2008
© de la traducció: Maria Iniesta
© d'aquesta edició: Club Editor 1984, s. l.
Carrer Pujades, 74-80 - 08005 Barcelona

isbn: 978-84-7329-136-1
Dipòsit legal: B. 51405-2008

Fotocomposició: Víctor Igual
Imprès a A & M

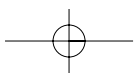
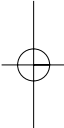
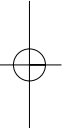
Tots els drets reservats
Prohibida tota forma de còpia

En memòria de la meva mare

FEATHERSTONE, Nord/Centr. Ref. 127, mapa 13, 4, 3, etc. Orig. Vila de Fether/Feather; agricultura, ramaderia; 1826: pobl. 120, pobl. actual: 1.500-1.600. Atractiva ciutat rural que compta amb serveis dispersos: banc, oficina de correus, escola; esgl. episc.: casam.; pesca, caça, golf. Riu FERNLEIGH: a uns 3 km, sit. en una reserva nacional, orig. plantació forestal. Des del sud, en entrar cap al carrer major i carrers adjacents, radi de 6 milles; moltes cases orig. de fusta. Cap al nord, serra de turons/muntanyes; més fred. I cap a l'est i l'oest, el mar. El sud ja el coneixes: és el lloc d'on véns; tan lluny, només per venir fins aquí, a aquest poble que té un nom que parla d'una ploma i d'una pedra. La ploma vola per l'aire a la deriva i la pedra és aquella petita nosa que et treies de la sabata i llançaves carrer avall per sentir el so que feia en picar a terra. Ref. mapa 2>NC.

DIVENDRES A LA TARDA

I

Va mirar amunt i va pensar: *A tu et conec.*

Encara tenia les mans a la terra, on s'estava calent, però les va enretirar per fer-se ombra als ulls. I així, amb les mans al front, va mirar de cara a la llum i va pensar que la coneixia, si bé la llum brillava sobre ella i al voltant d'ella i a la seva esquena, com una làmina de metall. Era tard, cap al final de la tarda.

De totes maneres, no s'havia adonat de la davallada del sol fins aleshores. Tot i que s'havia passat la major part del dia al jardí, en Johansen no tenia motius per fixar-se en el temps que feia. Agenollar-se damunt del sac rígid i olorós que sempre feia servir per treballar, garbellar amb els dits els llits de les flors acabats de cavar —això era tot el que havia de fer: per això no havia de preocupar-se de la llum ni del temps. Tanmateix, en el moment de treure les mans de la terra, amb el darrer sol de l'estiu de sobte tan baix i que brillava massa per veure-hi, amb l'aire als braços prims i nus que li feia notar el fred sense que hi pensés —la fresca, la humitat a l'aire lliure—, en aquell instant, quan la veu d'ella li va arribar a través de la llum, va adonar-se de la fresca i el seu cos es va sentir vell; en sentir-li la veu des de la llum, es va tornar molt vell:

—Uncle Sonny, sóc jo.

Thurson Johanssen era vell; no necessitava que l'aire fred l'hi recordés. Per descomptat que era vell; tenia un nom de vell, però ningú no li deia així. Ja era vell però encara li deien per l'altre nom, un gran nom, pensava, el nom d'algú que encara fos un noi.

—¡Ei, Son! —li deien.

—¿Què hi ha, Sonny?

Així és com li deien i a ell li agradava. Les veus sonaven clares, quan deien aquell nom de noi:

—El jardí torna a estar fantàstic aquest any, Sonny Jim —li deien, i el feien tan feliç, amb aquelles veus simpàtiques.

—Sonny, les teves flors sempre són les més boniques de tota la ciutat.

Era cert que s'estimava el jardí de debò. Se n'estimava tots els racons, com tots els vells devien estimar-se el seu, pensava, encara que, ell, aquell jardí el tenia des de ben petit. Era jove, encara un marrec, quan la Nona l'havia ajudat amb els brots i les flors noves, però ara encara s'estimava el jardí com si fos nou, se l'estimava de dalt a baix perquè li devia recordar la seva germana, perquè era on li havia ensenyat a fer créixer les plantes. Hi havia la banda on les flors creixien durant tot l'estiu espesses i altes fins a mig cos, com si et fiquessis en un núvol: les miosotis i les siscles i els cascalls esvelts i amb flors de colors pàl·lids, que eren les seves preferides, pàl·lides, com de pell, amb el seu punt fosc al centre com una boca o un ull i el seu polsim negre. Allà s'estava, justament allà on havien crescut, i tornava a esponjar la terra per a una nova plantació: allisava el sòl com si allisés paper per dibuixar-hi els rengles i els petits clots de les flors i feia lloc per a les llavors amb les puntes dels dits.

Evidentment, la Francie sabia que seria al jardí, a aquella hora.

Se'n recordaria, fins i tot després de tants anys.

—No cal gens de traça per cuidar un jardí, no s'ha de tenir cap talent —això és el que sempre deia a tothom, si n'hi parlaven—. Només s'ha d'anar amb les estacions.

Venia la primavera. L'estiu. La tardor, de nou. Un altre cop el llarg hivern... Segons l'època de l'any calia fer certes coses, això és tot, i ella ja ho devia saber, va pensar en Johanssen. Se'n recordaria. Devia saber que, ara que els cascalls ja feia dies que havien desaparegut, el trobaria en alguna banda del jardí, amb les petites arrels seques de les lobèlies, gairebé ingràvides, a la mà, furgant els llits i traient-ne les plantes mortes.

La Francie sempre sabia com feia les coses, on seria, a quina banda. Segur que havia anat a la part del darrere per mirar-se'l d'allà estant, perquè ell s'estimava aquella banda, també. En aquella època de l'any bé hi podia haver estat treballant, allà on l'herba era plana i flonja i les roses creixien tan atapeïdes per damunt de la cleda que tapaven les petites punxes del filferro que et podien tallar. O una mica més avall, allà on l'hortet es perdia en el bosc, entre els salzes, aquells arbres tan familiars i densos i tan coneguts, però on, a vegades, quan tornava del pub a la nit i anava fins als salzes a fer un riu, posem, i era fosc o molt tard, o si havia begut massa, es podia arribar a perdre. El Rhett l'acompanyava i anava ensumant per tot arreu, grunyia una mica perquè havia sentit fressa, i en Johanssen se'l mirava pensant que durant tota l'estona el gos sabia exactament on eren. Llavors, després de cordar-se, mirava al seu voltant i veia només troncs

prims de salzes per totes bandes, uns troncs que no seguïen cap patró, i aleshores és quan es trobava perdut, igual que es perdria un noi o un home jove. De totes maneres, s'estimava el jardí fins allà baix, també. Encara que els salzes continuessin creixent i traïent llucs verds que sortien de terra cada primavera, com varetes, i ell no pogués fer-hi res. Perquè allà era casa seva. Naturalment, ella sempre sabia que allà era casa seva.

I, tanmateix...

Hi havia aquella part del jardí on era ara, on s'estava agenollat; la veu d'ella havia ressonat i ell havia aixecat la mirada...

I ella devia saber que tota aquella estona havia estat mirant i mirant cap a la llum per veure-la, però que per més que mirés no podia veure-hi. Només el sol, que li estampava or en negre i negre en or als ulls, només una forma fosca contra el cel, una silueta estimada que haguessin retallat amb precisió i posat a contrallum...

Et conec.

I llavors ella ja no hi era.

Lentament, en Johanssen es va aixecar de terra. Es va posar dret i va estirar el cos; al seu darrere, el Rhett es va moure i se li va plantar al costat, com un gos jove a punt per seguir-lo. Van avançar junts les poques passes que els separaven de la tanca de bardissa, al costat de la carretera, i un cop allà es van quedar parats, però no hi havia ningú a la carretera, ningú. Potser ella ja havia girat la cantonada de baix, a prop del sortidor de benzina i de

l'hotel, cap al carrer major. O potser havia anat cap a l'altra banda, passats els establiments de Bryson i Graham, passada l'antiga casa de la Nona, i havia girat la cantonada, a prop dels pins, i havia marxat.

Tot i així, es van quedar tots dos allà parats, en Johanssen repassant tota la carretera amb els ulls, amunt i avall, i el Rhett aixecant el musell cap a la brisa, com si també esperés.

—¿Cap a on ha anat, eh?

En Johanssen va posar la mà sobre el cap del gos i li va tocar l'orella, tota tova.

—¿On ha anat, ara que m'havia aixecat a rebre-la?

Va rebregar l'orella del gos com si tingués un plec de roba fina entre els dits.

—¿On ha anat, eh, noi? ¿On s'ha ficat?

Al cap d'una estona, el gos es va asseure, va estirar les potes i va deixar escapar un gran sospir, com sortit d'un sac de gemecs, i allà no hi va quedar sinó un vell, quiet, mirant el no-res, exactament la mateixa carretera buida d'abans, només que hi feia més caloreta que a l'ombra on havia estat agenollat; ara que s'estava dret sota la llum, el sol tornava a semblar-li tebi a l'esquena i als braços bruts de terra.

* * *

En Johanssen endevinava que a la ciutat hi havia un munt de llocs on podia anar una persona. Molta gent hauria dit que Featherstone no arribava a ciutat, però tampoc no diríeu que era un poble. No seria la paraula adequada. Un poble significaria una altra cosa diferent, o sigui que s'havia de fer servir *ciutat*, encara que fos pe-

tita. La gent deia que *anaven a la ciutat* com qui va a Londres o a Nova York; una manera prou estranya de dir quan, en realitat, tot just anaven a buscar la llet o a comprar un llibret de paper de fumar, però deien *anar a la ciutat* igualment. Tenia un carrer principal, amb l'hotel Railton a la cantonada i el tram de les botigues més enllà, i uns quants carrers laterals. Malgrat tot, era prou gran per poder-hi passar desapercebut si feia falta. Era prou gran per no haver-ne de marxar.

En Johanssen mai no havia sentit la necessitat de marxar-ne.

Ell era algú que havia viscut tota la vida a la mateixa ciutat. No n'havia marxat mai. Allà havia nascut, allà havia anat a l'escola i allà s'havia fet gran. Allà havia trobat feina i s'havia jubilat, i, sense haver-se casat mai, era persona de costums, podia anar a casa de la seva germana tot just una mica més amunt, i la petita Francie el venia a veure cada dia amb les seves cançons i les seves històries sobre l'escola, però ell podia explicar a qualsevol el que volgués saber sobre el lloc i les mil maneres de moure-s'hi. Com ara quines carreteres eren bones si anaves en cotxe o, si anaves a peu, on eren prou atapeïdes les tanques de bardissa per enfilat-t'hi si s'acostava un camió gran. Sabia dir-te on hi havia cledes trencades, on hi havia sots a l'asfalt per on sortia la grava. Els camins on els passos canadencs pel bestiar dificultaven el pas, les clavegueres on et podien caure els diners... hi havia molts llocs on podies perdre diners.

A algú que tornés a la ciutat li convindria saber aquella mena de coses, pensava en Johanssen. Segurament vol-

dria que li recordessin per on podia caminar tranquil·lament, a quines botigues podia gastar-se els diners. Com Dalgety's, al carrer major, que tenia la roba més elegant i els paquets de llibres que portaven de la ciutat, amb vetes de seda per marcar on havies parat de llegir i tapes lluents de paper gruixut. Segurament voldria saber coses sobre botigues com aquella o sobre l'oficina de correus o el banc, i a quina altura del carrer principal de la ciutat es trobaven. Era una carretera ben cuidada. Si la recorries fins al final, arribaves al pavelló, on a vegades se celebraven balls, i després trobaves els camps d'esports, passat el pont, que era un lloc on sempre hi havia molt de moviment: partits de rugbi, la lliga federal a l'estiu. Hi havia de tot, allà, de tot. Aleshores, ¿com podies sentir que no era prou per quedar-te, que havies de marxar i anar a buscar alguna altra cosa?

I malgrat tot, això és el que havia fet la Francie, i mentre en Johanssen s'esperava li van tornar a la memòria records de feia molts anys, quan la ciutat de sobte es va omplir de carrers i carreteres que en comptes de portarte fins als llocs que coneixies no feien sinó allunyar-te'n. Hi havia camins i sortides i rutes marcades amb *Cap al Nord*, *Cap al Sud*, i formaven com un mapa de petites cicatrius, com les línies brutes de terra dels seus palmells, que indicaven com n'era d'impossible fer tornar la gent, ni tan sols quan van enterrar la Nona, quan van apilar flocs i terra al seu damunt com un llit i malgrat tot tenia fred i volia la Francie al seu costat... No, aleshores en Sonny ja sabia que hi havia determinades carreteres on et podies perdre, si volies, t'hi podies amagar. Podies anar planell endins per una pista sinuosa i solitària enca-

ra per descobrir, o perdre't entre el trànsit d'una autopista de quatre carrils. En qualsevol cas, no tornaves enrere. Fins i tot el petit varador dels afores de la ciutat, que ell havia ajudat a tancar en els seus temps de treballador, era un lloc per on podies desaparèixer, si ho volies. Només havies de conduir per aquella carretereta fins a la reixa, obrir-la, tancar-la al teu darrere, i era com si no fossis enlloc del món. T'anaves ficant més i més endins entre els arbres, seguint un camí de sirga cobert d'herbes, i anaves creuant la Reserva fins a baix al riu. A l'hivern podia arribar a estar tot molt enfangat i si l'aigua anava alta era perillós passar-hi en cotxe, però el consistori mantenia el sotabosc a ratlla, de manera que sempre hi havia un petit pas net i prou lloc entre els arbres per aparcar. Sabia que allà era on solia anar en Ray Weldon, per qui sentia molt d'afecte.

Aquell no era un lloc per a la majoria de la gent, tanmateix. Era massa fosc, fins i tot al pic de l'estiu, ombrívol i ple d'aigua i de fulles. Ell no hi anava mai. Es limitava a seguir avall per la carretera tallada fins passat un quilòmetre del revolt del riu, ignorant el senyal, i continuava recte fins on la carretera acabava tornant cap als afores de la ciutat. Pel camí hi havia el garatge d'en Bob Alexander, en un lloc agradable i assolellat on en Bob es dedicava a fer reparacions mecàniques i elèctriques, i, just al davant, el recinte on els Carmichael emmagatzemaven les fustes, tot i que en Johnny Carmichael sempre deia que es traslladaria a alguna altra banda perquè allà, pel seu gust, estava massa a prop de la creu de l'església i no volia que el pastor el sentís renegar.

—¡Massa a prop, maleït sigui! —deia en Johnny Carmichael, tot orgullós; i era com si en Johanssen pogués